

SÖKANDE

Galaxias vård och omsorg AB, 556934-6504
Tingshusgatan 4
910 60 Åsele

Ombud: Jur. kand. Christoffer Stavenow och jur. kand. Hampus Stefansson
Stavenow & Partners AB
Kungsgatan 24
111 35 Stockholm

MOTPART

Åsele kommun
Box 200
910 60 Åsele

SAKEN

Överprövning av avtals giltighet enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling - LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar att avtalet, benämnt direktupphandlingsavtal, mellan Åsele kommun och Av Egen Kraft AB avseende drift av boende och omsorg för ensamkommande barn och ungdomar för tidsperioden 2014-01-01 – 2014-08-31 får bestå, trots att förutsättningarna för ogiltighet är uppfyllda.

Dok.Id 39172

Postadress
Box 193
901 05 Umeå

Besöksadress
Nygatan 45
(Tingshuset)

Telefon
090-17 74 00
E-post: forvaltningsratteniumea@dom.se

Telefax
090-13 75 88

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Åsele kommun (Kommunen) har genomfört en upphandling med förenklat förfarande enligt 15 kap. LOU avseende drift av boende och omsorg för ensamkommande barn och ungdomar (dnr UH-2013-14) samt beslutat att anta det anbud som lämnats av Av Egen Kraft AB (Av Egen Kraft). Galaxias vård och omsorg AB (Galaxia) har i förvaltningsrätten ansökt om överprövning av upphandlingen (mål nr 1424-13) och rätten har genom domen 19 december 2013 beslutat om rättelse genom en ny prövning av anbuden. I ett nytt tilldelningsbeslut i januari 2014 har Kommunen beslutat att anta en annan leverantör, dvs. varken Galaxia eller Av Egen Kraft. Upphandlingen är nu återigen föremål för överprövning i förvaltningsrätten (mål nr 217-14 och 242-14). De målen är ännu inte avgjorda.

Kommunen har under först nämnda måls (mål nr 1424-13) handläggning i förvaltningsrätten genomfört en direktupphandling avseende drift av boende och omsorg för ensamkommande barn och ungdomar för tidsperioden 2014-01-01 – 2014-08-31 och tecknat avtal, benämnt direktupphandlingsavtal, med Av Egen Kraft.

I ansökan till förvaltningsrätten yrkar Galaxia att Kommunens avtal med Av Egen Kraft ska ogiltigförklaras.

Kommunen motsätter sig bifall till Galaxias ansökan.

PARTERNAS ANFÖRANDEN

Galaxia anför bl.a. följande.

Avtal mellan Kommunen och Av Egen Kraft tecknades den 11 november 2013. Kommunen har inte annonserat upphandlingen och inget av åbero-

pade undantag från annonsering föreligger. Upphandlingen ska därför anses som en otillåten direktupphandling och avtalet ska ogiltigförklaras.

För tillfället (*november 2013 – förvaltningsrättens kommentar*) har Kommunen ett avtal med Galaxias moderbolag Åsele Gård AB. Det avtalet hade kunnat förlängas istället för att på detta sätt genomföra denna otillåtna upphandling. Kommunen anför att det inte har varit möjligt att förlänga det existerande avtalet. Efter detta anger Kommunen att Galaxia har blivit erbjudet en förlängning av det existerande avtalet men att det inte har varit affärsmässigt att förlänga med Galaxia. Galaxia och Kommunen var dock överens om priset och även villkoren i övrigt förutom att Kommunen skulle tvinga Galaxia att skriva under en klausul där de bl.a. förband sig att inte överklaga förvaltningsrättens dom.

Tilldelningsbeslut i den annonserade upphandlingen meddelades den 22 augusti 2013 och avtalet skulle starta den 1 januari 2014. Under tiden däremellan skulle ha funnits tid för eventuell överprövning och därefter en tid för den nye entreprenören att starta sin verksamhet. I snitt överprövas mer än sju procent av alla upphandlingar och Konkurrensverket ger därför rådet till upphandlande myndigheter att räkna in tid för överprövning i två instanser. En prövning i två instanser tar cirka fem månader (se Konkurrensverkets rapport om överprövningar vid offentlig upphandling). Enligt praxis har som lägst tio månader godkänts som rimlig tid för beräkning av överprövningar. Kommunen har haft en orimlig tidplan där en överprövning i två instanser inte har varit inräknad. Den synnerliga brådska som Kommunen nu anser ska göra det tillåtet att ingå avtalet är alltså något Kommunen har kunnat förutse.

En stor del av tidsbristen är att hänföra till Kommunens brist på agerande. Om det är som Kommunen anför att de har begränsade resurser avseende upphandlingar har de haft anledning att även räkna in det i sin planering av

upphandlingen. Den synnerliga brådskan är förorsakad av dålig framförhållning av Kommunen och kan inte anses vara en oförutsedd händelse.

Som synnerliga skäl har Kommunen anfört att det inte finns någon som kan säkerställa barnens och ungdomarnas behov från den 1 januari 2014, att Kommunen inte kan fullfölja sitt åtagande mot Migrationsverket, att Kommunen har annonserat med en rimlig tidsram och att de av anledningar som inte kunnat förutses inte hunnit genomföra upphandlingen. Dessa skäl är dock inte sådana som lagstiftaren har menat som synnerliga skäl. I förarbetena (prop. 2009/10:180) nämns bl.a. hälso- och sjukvårdstjänster där det kan vara viktigt att inte relationen mellan vårdgivare och vårdtagare störs. Detta skulle dock endast kunna bli aktuellt om direktupphandling görs med befintlig leverantör, dvs. Åsele Gård. Det som i övrigt kännetecknar de uppräknade skälen är att det är omständigheter som den upphandlande myndigheten inte kunnat råda över.

Att direktupphandla varor och tjänster är förbjudet enligt EU-rätten med ett antal tydligt definierade undantag. För EU-rätten är bekämpande av ottlåtna direktupphandlingar ett prioriterat område varför medlemsstaternas domstolar ska ogiltigförklara direktupphandlade avtal som inte uppfyller dessa undantag.

Det är Kommunen som har bevisbördan för att undantag från annonseringsskyldigheten med anledning av synnerlig brådskas eller synnerliga skäl föreligger. Inga undantag för att få genomföra direktupphandling föreligger. Avtalet ska därmed ogiltigförklaras.

Det finns inte något skaderekvisit för ogiltigförklaring av avtal med anledning av oannonserat avtal. Galaxia kommer dock att lida skada om avtalet inte ogiltigförklaras. Under tiden från avtalsstarten för avtalet, dvs. den 1 januari 2014, har Galaxia ingen verksamhet och därmed inga inkomster

under tiden för avtalet. Därmed lider Galaxia skada eller riskerar åtminstone att lida skada ifall avtalet inte ogiltigförklaras. Att avtalet dessutom skett med den leverantör som blivit utesluten från upphandlingen gör att det skulle motverka domslutet i mål nr 1424-13 om förvaltningsrätten skulle förordna att avtalet får bestå. Om avtalet får bestå finns det stor risk för att Galaxias moderbolag Åsele Gård behöver säga upp sina hyresavtal och avveckla sin verksamhet eftersom man inte kan gå med tomma lokaler i åtta månader.

Det finns inte någon anledning för förvaltningsrätten att låta avtalet bestå på grund av tvingande hänsyn till ett allmänintresse. Kommunen kan teckna avtal med Galaxia som kan starta upp sin verksamhet direkt med anledning av att man har både personal och lokaler tillgängliga. Sådana tvingande hänsyn som Kommunen åberopar kan dock i vart fall inte anses föreligga under en längre tidsrymd än till dess att ett nytt avtal har tecknats i den ursprungligt annonserade upphandlingen.

Kommunen skulle kunna bedriva verksamheten i egen regi under en övergångsperiod och därmed säkra barnens och ungdomarnas boende och omsorg.

Kommunen anför bl.a. följande.

Kontrakt avseende drift av boende för ensamkommande barn och unga är ingånget utan föregående annonsering. Samtliga rekvisit för att ingå avtal genom förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt 15 kap. 3 § andra stycket och 4 kap. 5 § p 3 LOU på grund av synnerlig brådska är uppfyllda. Kommunen åberopar också rätt till direktupphandling på grund av synnerliga skäl enligt 15 kap. 3 § andra stycket LOU.

För det fall rätten finner att det finns förutsättningar för ogiltighet bör avtalet bestå på grund av tvingande hänsyn till ett allmänintresse.

Upphandlingen har inletts i tillräckligt god tid. Den omständigheten att upphandlingen inte annonserades tidigare beror dessutom inte på omständigheter som Kommunen rått över. Ett underlag för upphandlingen annonserades den 11 juni 2013 och avsikten var att sista dag för att inkomma med anbud skulle vara den 26 juni 2013. Upphandlingen hade inte kunnat inledas mycket tidigare då den var avhängig ett nytt avtal, som ingicks den 14 februari 2013, med Migrationsverket. Det tar tid att upprätta ett förfrågningsunderlag som lever upp till LOU:s krav. Kommunen är en av Sveriges minsta kommuner med mycket begränsade upphandlingsresurser. Kommunen har därför varit beroende av upphandlingsstöd från Lycksele kommun och det stödet kunde inte ges omgående.

För att tillmötesgå ett flertal anbudsgivares krav och önskemål valde Kommunen att förlänga anbudstiden till den 22 juli 2013. Att i det skedet inte förlänga anbudstiden hade med stor sannolikhet inneburit att en eller flera potentiella anbudsgivare valt att överpröva upphandlingen med hänvisning till brister i likabehandling och ickediskriminering. En sådan prövning hade Kommunen med största sannolikhet också förlorat. I och med att anbudstiden förlängdes försköts datumet för beslut om tilldelning av kontrakt till den 21 augusti 2013. Trots förskjutningen anser Kommunen att man agerat korrekt och att kontraktstilldelningen skett i god tid innan kontraktet skulle börja gälla, dvs. den 1 januari 2014.

Galaxia begärde överprövning (mål nr 1424-13) av den ursprungliga upphandlingen och har genom sitt agerande under skriftväxlingen fördröjt processen.

Det föreligger synnerliga skäl för att tilldela kontrakt. Om inte kontrakt tilldelas finns ingen som kan säkerställa barnens behov av omsorg per 2014-01-01. Om inte kontrakt tilldelas kan inte Kommunen fullfölja sitt åtagande gentemot Migrationsverket. Dessutom har avtalstiden för det direktupphandlade kontraktet begränsats i förhållande till den ursprungliga upphandlingen. Kommunen har hamnat i tidsnöd till följd av omständigheter som inte kunnat förutses.

Det rör sig om en allmännyttig tjänst som riktas mot en mycket utsatt målgrupp - ensamkommande barn. Kommunen måste garantera att dessa barn får ett godtagbart boende och en godtagbar omsorg. Kommunen har därför inte kunnat invänta handläggningen i förvaltningsrätten.

Avtalet med Åsele Gård AB är uppsagt per 2013-12-31 till följd av att förnyad upphandling ansetts nödvändig enligt LOU då avtalet löpt tills vidare fr.o.m. 2009. Det finns inte någon klausul som gör det möjligt att förlänga avtalet. Det innebär att en förlängning av det avtalet utgör en "otillåten direktupphandling" likväl som alternativet att teckna avtal med en annan leverantör eller ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering. Se Allmänna utskottets protokoll från den 11 november 2013.

I den uppkomna situationen har Kommunen inte sett annat alternativ än att ingå kontrakt med en leverantör genom ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering. Galaxia har i den processen tillställts frågan om en möjlig förlängning av innevarande avtal men den sökande har erbjudit sådana kontraktsvillkor för en eventuell förlängning att det inte bedömts afärsmässigt att ingå kontrakt på de grunderna.

Vad Galaxia anfört om att Kommunen själv temporärt har kunnat överta uppdraget saknar förankring i verkligheten. Kommunen har inte möjlighet att organisera ett övertagande i egen regi, vilket Galaxia torde vara medvetet om.

Upphandlingsutredningen har i sin rapport identifierat behovet för den upphandlande myndigheten att få teckna kontrakt genom förhandlat förfarande utan föregående annonsering om och när en överprövningsprocess drar ut på tiden så att den ursprungligt annonserade avtalstiden sätts ur spel. Det faktum att utredningen identifierat behovet är en tydlig indikation på att det finns ett inbyggt problem i nuvarande ramverk för offentlig upphandling.

Kommunen har nu sammanställt den rättade utvärderingen och det kan konstateras att Galaxia inte kommer att tilldelas kontraktet. Beslut om nytt tilldelningsbesked har tagits den 30 januari 2014 och har meddelats anbudsgivarna. Den anbudsgivare som efter utförd utvärdering rangordnats som nummer 1 har i dagsläget inte någon verksamhet etablerad på orten. Om inte det ingångna kontraktet med Av Egen Kraft tillåts bestå skulle det innebära att Kommunen ställs utan utförare. Den omsorg som de ensamkommande barnen och ungdomarna är i beaktansvärt behov av skulle alltså inte kunna ställas till förfogande. Att ogiltigförklara det nu ingångna avtalet till förmån för ett nytt kontrakt utan föregående annonsering är en lösning som återigen skulle innebära att Kommunen tvingas göra en otillåten direktupphandling och den part som otvivelaktigt skulle lida störst skada av detta är tredje part, alltså de ensamkommande barnen och ungdomarna.

TILLÄMPLIGA BESTÄMMELSER

Direktupphandling får [dock] användas om kontraktets värde uppgår till högst 15 procent av det tröskelvärde som avses i 3 kap. 1 § första stycket 2 och andra stycket. Vidare får direktupphandling användas i tillämplig omfattning i de fall förutsättningarna för förhandlat förfarande utan föregående annonsering som avses i 4 kap. 5-9 §§ är uppfyllda eller om det finns synnerliga skäl. (15 kap. 3 § andra stycket LOU)

En upphandlande myndighet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering vid tilldelning av kontrakt som avser byggtreprenader, varor och tjänster om

3. det är absolut nödvändigt att tilldela kontraktet, men synnerlig brådska, orsakad av omständigheter som inte kunnat förutses av den upphandlande myndigheten gör det omöjligt att hålla tidsfristerna vid öppet, selektivt eller förhandlat förfarande med föregående annonsering. (4 kap. 5 § p 3 LOU)

Rätten ska besluta att ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör är ogiltigt, om avtalet har slutits

1. utan föregående annonsering enligt 7 kap. 1 eller 2 §, 13 kap. 2 eller 5 §, 14 kap. 5 § eller 15 kap. 4 §. (16 kap. 13 § första stycket p 1 LOU)

Om det finns tvingande hänsyn till ett allmänintresse, ska rätten besluta att avtalet får bestå trots att förutsättningarna för ogiltighet enligt 13 § är uppfyllda. (16 kap. 14 § LOU)

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Förvaltningsrätten kan inledningsvis konstatera att det är ostridigt i målet att Kommunen genom att teckna aktuellt avtal med Av Egen Kraft genomfört en direktupphandling. Avtalet ifråga benämns också direktupphandlingsavtal.

Frågan i målet är om det funnits rättsliga förutsättningar för att använda direktupphandling eller om Kommunen genomfört en otillåten direktupphandling och, om så är fallet, det ingångna avtalet ändå ska bestå på grund av tvingande hänsyn till ett allmänintresse.

Otillåten direktupphandling

Förvaltningsrätten noterar att det är den upphandlande myndigheten som har bevisbördan för att sådana omständigheter föreligger som medger direktupphandling. Undantagen från skyldigheten att annonsera offentliga upphandlingar ska tolkas restriktivt.

Kommunen menar att man haft stöd för att direktupphandla på grund av synnerlig brådska och också på grund av synnerliga skäl.

För att bestämmelsen om synnerlig brådska ska vara tillämplig krävs att det är absolut nödvändigt att tilldela kontraktet, men synnerlig brådska, orsakad av omständigheter som inte kunnat förutses av den upphandlande myndigheten gör det omöjligt att hålla tidsfristerna för annonsering. Det ska finnas ett orsakssamband mellan brådskan och de oförutsedda omständigheterna och omständigheterna får inte vara hänförliga till eller på annat sätt bero på den upphandlande myndighetens handlande (jfr t.ex. EU-domstolens dom i mål C-318/94).

Vad gäller synnerliga skäl överlappar de vad som ovan angetts om synnerlig brådska. I uttrycket synnerliga skäl ligger dock inte enbart synnerlig brådska. Av förarbetena (prop. 2009/10:180 s. 344 f) framgår bl.a. följande. Extra förmånliga köp vid t.ex. auktioner kan göras genom direktupphandling. Vidare bör vissa hälso- och sjukvårdstjänster samt socialtjänster kunna direktupphandlas. Det är främst sådana tjänster där relationen mellan vårdgivare och vård- eller omsorgstagare skulle störas och vården eller omsorgen därmed försämrats eller sådana situationer där det endast finns ett möjligt vård- eller boendeanternativ på grund av vårdbehov eller anhöriganknytning.

Kommunen synes mena att brådskan uppkom på grund av att den annonserade upphandlingen blev föremål för överprövning i förvaltningsrätten vilket medförde att tjänsten inte skulle kunna börja utföras den 1 januari 2014. Vidare anføres att upphandlingen annonserats i tillräckligt god tid samt att det inte berott på Kommunen att upphandlingen inte annonserats tidigare då upphandlingen var avhängig ett nytt avtal med Migrationsverket och att man behövde hjälp med att genomföra upphandlingen.

Förvaltningsrätten konstaterar att en upphandling av aktuellt slag, drift av boende och omsorg för ensamkommande barn och ungdomar, måste påbörjas i god tid innan avtalsstart. Bl.a. måste leverantörer ges skälig tid för att utforma anbud och efter tilldelningsbeslut också ges en skälig uppstartstid innan avtalsstart. Det måste också finnas tidsmässigt utrymme för överprövningsprocess i domstol. Ett underlag för aktuell upphandling annonserades den 11 juni 2013. Sista dag för att lämna anbud bestämdes slutligen till den 22 juli 2013 och tilldelningsbeslut togs den 21 augusti 2013. Med hänsyn till att den efterfrågade tjänsten avsetts tillhandahållas fr.o.m. den 1 januari 2014 måste tidsplanen för den aktuella upphandlingen anses vara för snävt tilltagen. Beträffande vad som anförts av Kommunen om att man var beroende av andra och därmed inte kunde påbörja upphandlingen tidigare framgår i målet inte annat än att Kommunen i viss mån haft fog för denna invändning. Det går enligt förvaltningsrättens mening dock inte att bortse från att dessa omständigheter varit kända för Kommunen. Kommunen måste därför ha varit medveten om att brådska skulle kunna komma att uppstå ifall inte åtgärder vidtogs. Den tidsnöd som uppstått måste enligt förvaltningsrättens mening därmed ha kunnat förutses av Kommunen. På grund av det anförda kan omständigheterna i målet inte anses utgöra sådan synnerlig brådska som ger rätt till direktupphandling.

Sådana synnerliga skäl som avses i 15 kap. 3 § LOU har inte heller i övrigt framkommit.

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten att det inte förelegat någon av de av Kommunen åberopade undantagssituationerna som medger direktupphandling. Det avtal som är föremål för förvaltningsrättens prövning har således tillkommit genom en otillåten direktupphandling. Härmed föreligger förutsättningar för att ogiltigförklara avtalet.

Tvingande hänsyn till ett allmänintresse

När det gäller begreppet tvingande hänsyn till ett allmänintresse framgår av förarbetena (prop. 2009/10:180 s. 137 ff. och s. 362) bl.a. följande. Bestämmelserna ska tolkas restriktivt och det är endast exceptionella omständigheter som ska medföra att ett avtal ändå får bestå. Det ligger i sakens natur att den som åberopar att en sådan undantagssituation föreligger också har bevisbördan för detta. Det ankommer på de allmänna förvaltningsdomstolarna att utifrån de särskilda omständigheterna i ett enskilt mål om överprövning av ett avtals giltighet tolka begreppet tvingande hänsyn till ett allmänintresse och bedöma om förutsättningarna för att låta avtalet bestå är uppfyllda. Begreppet tvingande hänsyn till allmänintresse förekommer inom olika områden inom EU-rätten och har även utvecklats i EU-domstolens praxis. I artikel 36 i EUF-fördraget finns t.ex. en uppräkningslista av de skäl som kan utgöra grund för att inskränka den fria rörligheten. Hänsyn kan exempelvis tas till allmän säkerhet, skydd för människors liv och hälsa, folkhälsa, bibehållen ekonomisk jämvikt i det sociala trygghetssystemet, konsumentskydd och skydd av såväl tjänstemottagare som arbetstagare, rättvisa handelstransaktioner, kamp mot bedrägerier, skydd av miljö och stadsmiljö, djurhälsa, immateriella rättigheter, bevarande av det nationella historiska och konstnärliga kulturarvet, socialpolitiska och kulturpolitiska mål.

Att tillhandahålla ensamkommande barn och ungdomar, som är i en utsatt position, boende och omsorg måste enligt förvaltningsrättens mening anses utgöra ett allmänintresse av vikt. Det måste därför anses mycket angeläget att dessa barn och ungdomars behov av omsorg kan säkerställas.

Vad som förts fram av Galaxia om att Kommunen under en övergångsperiod skulle kunna utföra tjänsten i fråga i egen regi förefaller enligt förvaltningsrättens mening inte realistiskt. Det har inte heller framkommit att de ensamkommande barnen och ungdomarnas behov under en kortare tid skulle kunna tillgodoses på något annat, med LOU förenligt, sätt. För det fall avtalet inte får bestå skulle någon kontinuerlig omsorg om de ensamkommande barnen och ungdomarna således inte kunna upprätthållas.

Vid en samlad bedömning av omständigheterna i målet och med beaktande av proportionalitetsprincipen anser förvaltningsrätten att det finns tvingande hänsyn till ett allmänintresse i detta fall. Det finns därför skäl för att låta avtalet bestå trots att förutsättningarna för ogiltighet är uppfyllda.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C)

Marika Pernu
Tf. assessor

Målet har föredragits av Christina Röckner.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.